

ТАБЛИЦА I.

Азбука оиъ главоны гражданскы буквы *):

А	Б	В	Г	Д	Е
Ж	З	И	І	К	Л
М	Н	О	П	Р	С
Т	У	Х	Ц	Ч	Ш
Щ	Ъ	Ы	Ь	Ъ	Ѣ
Ю	Я	Ѧ	ѧ		

Единакоость между буквы-ми.

А—Ѧ, Я—ѧ, Е—Ѣ—Ъ, І—Н—Ы, О, У—Ю, Ъ—Ь.
Б—П, Г—К—Х, Д—Т, Ж—Ш, З—С, Л—Р, Ц—Ч, В, М, Н, Щ.

Къ-мъ Учителю-ты. За показатели при новоначалины-ты учитель-ты е дльженъ да постави най-врѣдны-ты и най-способны ученицы, кон-то да могъть да имъ показывать полегка, ясно и вразумително.

*) Болгарскый языкъ има 34 прости гласове или буквы. Отъ тѣхъ гласны-ты се произносятъ: а, е, и и т. п., а не: азъ, ешь, иже и пр.; а пакъ съгласны-ты се произносятъ едносложно; така: бе, ве, ге и т. п. а не: буквы, ѡбди, глаголь и пр.

Показателю! ты трѣбва да показвашъ на новоначалины-ты испрво само три буквы, за пр. само а, б, в и то повторително по нѣколко-пкти, докѡлѣ ты запомнишь добрѣ; послѣ да имъ покажешъ наедно съ тѣхъ други оше три буквы и така слѣдователно да продльжавашъ до края. Само по тоя начинъ показване новоначалины-ты ученицы могъть най-лесно и най-скоро научи да четъть нарядѣ цѣлж Азбука-тъ, оше и да опознажъть и запомнишь добрѣ всяка буквы особно.

Взаимноучителны Таблицы издавать се отъ книжница-тъ на Хр. Данова и Сѣдр. у Пловдивъ 1862.

ТАБЛИЦА 31.

КЪМЪ ДЪТЦА-ТА!

Обыгвайте и почитайте Бога отъ всякъ-тъ си души-р и отъ всяко-то си сръдце и изгнѣвайте Неговы-ши заповѣди, ако искате да ви урази живи и здрави, още и да ви вразуми да ся просвѣтите.

Почитайте родители-ши си, слушайте, што-то ши ви заповѣдаше и гледайте да ги утѣшите на старостъ, та по смрътъ-тъ имъ да земете шѣхъ нѣ-що благословеніе: зашто-то благословеніе-то родителско е благословеніе Божіе.

Обыгвайте ваше-то отечество по-вече отъ всяко друго нѣ-що на шоя свѣтъ; трудѣтея да му помагате а вѣрмена и брѣдѣте готови на всякъ минути-р да му сте полезни.

Залѣгайте за общеплезно-то благо псвече, нежели за ваше-то собствено добро, кое-то всякога може да проистае отъ обще-то, нѣ обще-то никога непроистае отъ ваше-то.

Брѣдѣте снисходителни, шихи и сестарадателни къмъ други-ши, а строги къмъ сами себе.

Показвайте благодарностъ, кога-то ви сторяше добро, ако искате да ви неотказвашъ, кога-то ви снамѣри нужда.

Обуздавайте ваши-ши негестни страсти, ограничявайте ваши-ши желанія; обсрѣждайте ваши-ши мысли и строго испывайте ваши-ши думы.

Дѣтца, вы изучихте много нѣ-що засега отъ таблици-ши, нѣ шо не ви е доста за кога-то порастѣте и

влѣзѣте въ свѣта. За шовава вамъ е пошрѣбно още много нѣ-що да изучите, додѣ ся изучите да знаете всяко. Шовава сега слѣдѣ таблици-ши изучите-тъ ще ви даде да изучите книжкѣ-р Прови Познанія, отъ кои-то щѣте изучите да знаете пакъсо отъ всякъ-р наукѣ-р по нѣ-що. А слѣдѣ ней-р ще ви даде да изучите Грамматикѣ-р. Исторіи-р и други науки, кои-то откакъ изучите и обогатите умове-ши си съ много познанія, шовава щѣте станѣте истинно зрѣли и достойни м-р-жеіе за всякъ-р работѣ-р.

Мили дѣтца! наука-та, шова най-голѣмо богатство за умѣ-ше ви, вы можете да сиегяните само въ златно-то ви вѣрмя; ш. е. сега, додѣ сте още малы и безгрѣшны и додѣ свѣтски-ши работи не ви сѣ обыкновенны и надшяен-рлы. Заради шова сега, додѣ ви працаше ваши-ши родители въ училище-то и шегляше ви шяжкы-ши разности, вы шрѣбба сѣ радо сръдце да ходите да ся изучите и сѣ голѣмо прилѣжаніе да слушате, што-то ви казвашъ учителя-ши, та да ся изучите добрѣ, какво-то отъ рано да знаете да изгнѣвайте всякы-ши ваши-ши обязанности, какшо шрѣбба; та кога-то свѣтш-ше поиска да вы налѣгне и огради сѣ неговы-ши шяжыши, вы до шовава гледайте да брѣдете пригшвенны, та да можете и свѣтау свѣтско-то да давате и себе си да неоставяте никому въ шрѣзрѣніе.

Взаимноучительны Таблицы издавать ся отъ книжница-тъ на Хр. Динови и Сѣдр. у Пловдивѣ 1862.

ТАБЛИЦА 30.

КЪМЪ ДЪТЦА-ТА!

Мили дѣтца! ви веќе изучихте букви-ти на природный-тъ ви языкъ и научихте ся да сригате и да прочитате Убо шрѣботе сега всички-ти си сили за да прочитате непрѣстанно неравоучителни книги ако искате да станете благовѣстители хора на свѣта. Съ прочитаніе добри книги гледайте да си разбудите още заспали-ти гювства и да изострите крѣткый-тъ ви умъ, та да познаете, гѣ Богъ ви е далъ разумъ и гювства, съ кои-то да можете да разпознавате добро-то отъ зло-то и право-то отъ неправо-то, и тѣй да ся ставате всякога да правите само што-то е зрѣло право, а да отбѣгивате отъ онова, што-то е зло и неправо, ако искате да поживѣете гещити и на шон свѣтъ и на она да ся удостоите за въ царство небесно.

Мнозина разумни хора, кѣто живѣли на шон свѣтъ, видѣли, гѣ шой е племъ отъ разни крѣпачествія, та ги забѣлѣжили и написали ги въ неравоучителни наставленія, приказки и пословицы, кои-то и оставили намъ да имамъ за всякаквъ слугѣй истинни примѣри и опитни наставленія, та на шѣхъ да гледамъ кѣто въ оглядало, за да ся оправямы и тѣй да можемъ да ся уразумѣ, што-то никога да неподдаамъ и дѣ срицъ-ти крѣпачествія. Отъ шия шѣхны забѣлѣжанія и азъ избрахъ най-лесны-

ти и най-полезны-ти за васъ и написахъ ги въ таблицы-ти, кои-то изучите досега.

Ви помните сега всичко, што-то е казано въ шия неравоучителни наставленія, приказки и пословицы, та знаете веќе, какъ шрѣбота да ся владате за да поминете добръ крѣтъ живоша си; гючте и нѣколко свѣтъи за здравіе-то, та щѣте знаете какъ да си го пазите за да бѣдѣте всякога здрави и весели; познахте, гѣто е Богъ, гѣто сѣ родителни и гѣто е отечество, та знаете и какъ шрѣбота да ги поминате и гѣто сте длѣжны къмъ шѣхъ; видѣхте и гѣто е Вѣра и народностъ, та щѣте знаете веќе, какъ да си ги пазите; най-свѣтанѣ изучихте накѣсо и цѣлр-шр ви Народн.р Исторі.р, та познахте веќе сега и ваше-то происхождение. Ви изучихте всичко шова, нѣ все пакъ може нѣшто да не сте разумѣли добръ, или нѣшто да заборавете, заради шова гѣсто крѣговаряйте всичко, гѣто-то сте изучили, какво-то да може да ся запечатти то още отъсега у ваши-ти крѣткы умове и да ся запише у ваши-ти невинны сръдца. Та само да го знаете и помните, шо не ще ви ползува, а шрѣбота и да правите всичко, гѣто-то е добро и полезно, и гѣрѣсто да ся пазите да не правите онова, гѣто-то е лоше и вредно, ако искате да останете истинни Христіане, добри граждане и достойны сынове на ваше-то отечество.

Взаимноучителны Таблицы издавать ся отъ книжницѣ-тъ на Хр. Данова и Съдр. у Пловдивъ 1869.

ТАБЛИЦА 29.

Слѣдъ Петра у Българіи царувал Самуилъ, кой-то прѣнесе царскъ-шъ столицу отъ Прѣслава въ Охридъ. Той е былъ много силенъ царь, та доста укрѣпилъ царство-то си; нѣ зашто-то близу тридесять години неирѣ-станно ся е былъ съ Трѣци-ти, то едно отъ боеве ти, и друго отъ раздори за вѣрр-шъ, кои-то бѣхъ ся породили въ това вѣрѣмя у Българіи, Българско-то царство оуце повеге ослабна. По него царувахъ Радомиръ и Иванъ Владиславъ, въ вѣрѣмя на ково-то Българско-то царство сѣвѣтъмъ испадна и биде подгинено подъ Трѣцкы царь.

Подырь двадесять години Петръ Второй подвигна Българы-ти, та освободихъ отъ Трѣци-ти и ирѣвѣзасихъ него за царь у Българіи нѣ слѣдъ еднъ годинъ той биде убитъ, та пакъ подпадна Българія подъ Трѣцкы власть, подъ кой-то останъ близу до сто и пладесять години.

Слѣдъ това вѣрѣмя подвигнахъ ся у Българіи за Царь Асѣнь прѣвый кой-то освободи Българы-ти, та изново въздвигна паднѣло-то Българско царство и наряди го на прѣвый му рядъ. Той ирѣвѣ е ималъ царскыи-шъ си прѣстола въ Търново. По него царували Петръ Трешій, Иванъ, Борилъ или Борисъ Второй и Иванъ Асѣнь Второй, кой-то изново разшири Българско-то царство и доведе го до прѣвый му порядкъ. У той е ималъ голѣмы боеве съ Трѣци-ти, кои-то най-сѣвѣтъмъ побѣди и нарѣче ся Самодръжецъ надъ всиыкы Българы и Трѣци.

Слѣдъ него царувахъ еднѣ по другой неговѣ-ши сынове Каломанъ прѣвый и Михаилъ, кои-то сѣхъ были малки и глухавы, та никакъ не сѣхъ могли да усмиряти породены-ти неслѣласія и раздори, кои-то сѣхъ были избухнѣли слѣдъ бащын-шъ имъ смръть помежду народа, та оштова Българско-то царство изново негенрло пакъ да испадна отъ своі-шъ силъ и славу. Слѣдъ тѣхъ царували Каломанъ Второй, Мико, Константинъ Тихо, Леханъ, Георгій Трешеръ прѣвый, Свѣтославъ, Георгій Трешеръ Второй, Михаилъ Страхимировъ и Александръ; нѣ при всиыкы тия Българскы царѣ все повеге и повеге сѣхъ ся усилвали неслѣласія-та и раздори-ти измежду народа, та сѣхъ това испаднала сила-та на царство-то, додѣ най-сѣвѣтъмъ послѣдній-тъ, царь Александръ сѣвѣтъмъ го разслаби и обезсили, катю раздѣли своі-шъ дръжавъ на шима-та си сынове: Иванъ Шиманъ, Георгій Страхимиръ и Иванъ Асѣнь Четвъртый, отъ кои-то на прѣвый тѣхъ далѣ ги влада въ Търново, на втория у Виддинъ, а на третія въ прѣславъ; нѣ зашто-то тии не сѣхъ живѣли помежду си братскы; не ся обияли и не си помагали, а наирѣтивѣ: ненавидѣдали ся, карали ся и дори и боеве подвигали еднѣ вѣзѣ другой, то зашова Богъ прѣдаде тѣхны-ти владѣнія на Турскыи царь, Султанъ Саяитъ Второй отъ наследници-ти на ково-то днесъ владѣе Султанъ Абдулъ Азисъ.

ТАБЛИЦА 27.

Азбука отъ рѣкописны главы и рядовны буквы.

А а Б б В в Г г Д д Е е Ж ж З з И и І і К к Л л
 М м Н н О о П п Р р С с Т т У у Х х Ц ц Ч ч Ш ш
 Щ щ Ъ ъ Ы ы Ь ь Ѣ ѣ Ю ю Я я Ѧ ѧ Ѩ ѩ

А а Б б В в Г г Д д Е е Ж ж З з И и І і К к Л л
 М м Н н О о П п Р р С с Т т У у Х х Ц ц Ч ч Ш ш
 Щ щ Ъ ъ Ы ы Ь ь Ѣ ѣ Ю ю Я я Ѧ ѧ Ѩ ѩ

ПРѢДМѢТИ ЗА ПРОЧИТАНІЕ.

РОДИТЕЛИ.

Дѣтица! най-много доброты Богъ дава вамъ прѣзъ ваши-шы родители. На шолъ сѣдѣшъ имѣ тысячи тысячи чловѣки, нѣ вамъ никой отъ шѣхъ неправы шолкова добро, какшо вашн-ши родители, баща ви и майка ви. Тѣи ви даващъ всякой день ядене и пианне. Тѣи ви облачяшъ и даващъ ви всичко, что-шо ви пошрѣва. Тѣи ся грыжяшъ за васъ и денѣ и ноцѣ. Истина, вы още не сте голѣмы, нѣ нѣкога-си сте были много малки, ша не сте могли нишо да говорите, нишо да ходите, нишо да стоите, а само сте могли да плачете. Тогава вы быхте могли да умрѣте, ако да не сѣ были вашн-ши родители да вы храняшъ и да вы пазяшъ. Тѣи въ онова врѣмя сѣ носимъ васъ на рѣчѣ-шѣ си. О колко шрудове и грыжи сѣ поднесли тѣи шогаво заради васъ, само да вы узаяшъ живы и здравы и да вы ошглядашъ за да ошрастете до шѣхъ врьшь.

Заради шова и выи сега шрѣва отъ все срьдце да обчыяте вашн-шы родители; да имѣ бѣдете благодарны и покорны; да ги слушяте за всичко, что ви рѣкяшъ да правите; да ся не срьдите, ша сѣ шова да ги ядосавте, нѣ да ся молите за шѣхъ Богу всякой день, зачшо-шо чойше, что казва самъ Богъ за шова:

Почитай бащѣ си и майкѣ си, та да ти бѣде добрѣ и да поживѣ-ешъ много.

ОТЕЧЕСТВО.

Онова мѣсто, въ кое-шо чловѣкъ ся ражда и ошхрана, нарича ся негово отечество. Чловѣкъ у свое-шо отечество добыва всичко, чтошо му е пошрѣбно за живяне; добыва наставленія за най-пошрѣбнѣ-шы си и полезны знамя; добыва прѣжъ ошхранѣ и забранѣ за своя живошъ.

Всякой чловѣкъ за себе добыва отъ свое-шо отечество най-много-шо и най-полезны-шы доброты: заради шова всякой е длѣженъ да ся благодари отъ свое-шо отечество; да го обчыл

по-вече отъ всяко друго мѣсто; да му помага и отъ все срьдце да му желае всяко добро.

Она чловѣкъ, кой-шо ся отрѣчилъ отъ свое-шо отечество, или не мари за негово-шо добро и сѣ нишо не ще да помага за въ неговн-шы пошрѣбы, шой никогда не вижда добро, а всякога бива злочестъ; зачшо-шо него никой не обчыл и никой му не помага, а всякой го мрази и навывка кашо неполезенъ и безчестенъ съгражданинъ.

Дѣтица! шова мѣсто е ваше отечество, зачшо-шо выи въ него сте ся родили, ошхранили и ошрасли, и въ него ся учите сега за да знаете, какъ по-добрѣ да живѣете. Заради шова длѣжны сте да го обчыяте, какшо обчыяте бащѣ си и майкѣ си; да живѣете сѣ всички съграждани пожежду си брашсы, какшо дѣтица отъ едины бащѣ; и да ся стараете, колко-шо можете да помагате уобиче на чѣло-шо ви отечество и особно на всякого чловѣка: зачшо-шо само сѣ шова можете да бѣдете и Богу угодны и прѣдъ хораша обчыны и почтенны, а въ шова ся и състои всичко-шо ви добро.

ВѢРА И НАРОДНОСТЬ.

Что е най-свято за всякой чловѣкъ?

Вѣра-ша и народность-шо.

По вѣрѣ какѣвъ си?

Христіанинѣ, зачшо-шо слѣдуемъ по наукѣ-шѣ, коѣ-шо ни е далъ Исусъ Христосъ.

По народность какѣвъ си?

Българинѣ зачшо-шо съмь роденъ отъ бащѣ и майкѣ Българы и говорѣтъ Българскы.

Быва ли да си промѣнува чловѣкъ Вѣрѣ-тѣ и народность-тѣ?

Има глупавы хора, кои-шо си мѣнуващъ Вѣрѣ-шѣ и народность-шѣ, нѣ шѣи правяшъ най-шяжкѣ грѣхъ; шакыва хора ся имѣшъ отъ сѣбша за прѣдатели. Тѣхъ никой не обчыл, а всякой ги мрази и ненавижда; за шова азъ никогда не щѣ просѣжъ и да ми мене шакыво нѣчио прѣзъ умѣ-шѣ, и всякога щѣ ся шрудѣ да сѣдѣшявамъ шакыва изумени.

Взаимноучительны Таблицы издавать ся отъ книжницѣ-тѣ на Хр. Данова и Сѣдр. у Пловдивѣ 1862.

ТАБЛИЦА 26.

НАРОДНЫ ПОСЛОВИЦЫ.

Ако лѣто-то не даде, есень-та нѣма что.
Ако ми е кумъ, та не ми е Господъ.
Ако посеешь, щель и да пожьнешь.
Ако ся Иванче не научи, Иванъ никога нѣма да ся научи.
Безъ мѣкъ нѣма наукъ.
Богъ дава, нъ въ кошара не накарва.
Връжи попа да е мирно село-то
Всяка коза виеси за свой кракъ.
Въ какво-то хоро влзешь, таково хоро трѣбва да играешь.
Гладна кокошка жито сѣнува.
Гдѣ-то стари-ти ся не слушать, тамъ Богъ не помага.
Гдѣ-то има съгласіе, тамъ е и Богъ.
Двѣ дыни подъ едиѣ мышницѣ ся не носятъ.
Добрий-тъ гласъ иде далѣчь, а лоший-тъ още по-далѣчь.
Добра-та рѣчь желѣзны врата пробива.
Додѣ-то имашь, до тогава човай.
Додѣ не вѣе вѣтъръ, листа-та ся не клатятъ.
Единъ другому трѣбва да си помагамы, па ще намъ и Богъ.
Една-та рѣка мые друга-та, а и двѣ-тѣ лице-то.
Едно око господарско, струва по-вече отъ двѣ рѣцѣ слугинскы.
Какво-то посеешь, това щель и да пожьнешь.
Какво-то трѣсилъ, намѣрилъ.
Какво-то выкижло, такова ся и озввало.
Както ти свирять, така трѣбва да играешь.
Както си го солилъ, така го и сръбай!
Камила-та поискала рогове, а тя остала и безъ уши.
Керванъ-тъ да си врѣви, куче-то нѣка си лае.
Кой, что прави, това и намира.
Кой го знае отъ каквѣ вълнѣ му е шапка-та?
Кой-то ся отъ Бога не бои и отъ хора-та не срамува, ты бѣгай далѣчь отъ него.
Кой-то единъ пѣть излже, не го вѣрвать вторы пѣть, ако и истынѣ каже.
Кой-то дава брѣво, дава двойно.
Кой-то нѣма конь, той не купува сѣдло.
Кой-то ся бои отъ птицы-ты, той не сѣе просо.
Кой-то иска на старость да си отпочива, въ младость трѣбва да ся труди.
Крушка-та не пада далѣчь отъ кореня на крушь-тѣ.
Крые ся като мышка въ дупкѣ.

Навыкъ е една мѣка, а отвыкъ двѣ.
На гледъ като тыква на плеть.
На дува ся като фитокъ.
На лжѣ-тѣ дѣно-то е много плитко.
Намѣрила баба хапано, та иска пакъ щипано.
Нападна отъ трѣнь, та на глогъ.
На таквѣ главѣ, таквѣ брѣсначь.
На чѣкъ-то кола ся возишь, негова-тѣ пѣнь щель пѣешь.
Научи ся попъ на варенъ бобъ; доврѣши ся бобъ-тъ, отучи ся попъ-тъ.
Не брой звѣзды-ты да не паднешь въ кладенеца.
Неканенъ гостъ, готово магаре.
Не го гядай на бой, нъ на умъ.
Нѣмала баба работѣ, та си купила прасенце.
Образъ-тъ не гори отъ слѣнце-то, нъ отъ почтены хора.
Оставишь ли си брадѣ, готви си и гребенце.
Отъ едиѣ овцѣ двѣ кожи.
Още ся не качилъ на магаре-то и замаха крака.
Поклоненъ главѣ сабля не сѣче.
Подъ вола трѣси теле.
Правый-тъ ся емѣ; а кривый-тъ ся крые.
Прѣтрѣпѣвъ спасенъ.
Рано пиле рано пѣе.
Рѣжда-та ся не охваща о злато-то.
Само младо-то дръво ся прѣвива.
Свой своего не храни, нъ тяжко му, кой-то си го нѣма.
Спори му, като ракъ на брѣзей.
Спорядъ главѣ-тѣ и кана-та.
Страхъ лозе пази, а пѣдаръ го не нави.
Срѣдитъ просякъ съ празнѣ торбѣ.
Съ всяко вѣже въ кладенець не влизай.
Съ чуждѣ пшеницѣ на поменъ не ходи.
Тебѣ думамъ дщерко, уеъщай ся снахо!
Умъ царува, умъ робува.
Уста-та си затвори, а очитъ си отвори.
Хытъръ бѣди да слушашь, а споръ да говоришь.
Храни куче да тя лае.
Чловѣкъ ся познава по гласа, а птицы-ты по прѣтене-то.
Что да ти прави брада-та, кога му не е въ главѣ-тѣ.
Что-то Богъ дава, то е все добро.
Языкъ-тъ е безъ кокалы, нъ кокалы троши.

Взаимноучительны Таблицы издавать ся отъ книжницѣ-тѣ на Хр. Данова и Сѣдр. у Пловдивѣ 1862.

ТАБЛИЦА 23.

НЪРАВОУЧИТЕЛНЫ ПРИКАСКИ.

ДЪТЯ И СТАРЕЦЪ.

Еднажъ едно немирно дѣтя, кое-то было и голѣма присмивулка, сѣдѣло на тѣхны-ты врата, а единъ старецъ прѣгрѣбавенъ отъ глѣбокѣ старость, едва двигалъ крака-та си, та прѣминувалъ оттамъ и кашалъ. Омразно-то дѣтя хватило да ся смѣе надъ стареца и всякакъ да ся подиграва съ него.

Старецъ-тъ подвигналъ главѣ-тѣ си, та поглядилъ на немирника, на намѣсто да ся ядоса, а той още повече го пожалилъ и умысло му казалъ: „Друже мой! не смѣй ся надъ старыя чловѣкъ, зашто-то Богъ знае, щель ли да доживѣешь ты до старость и что ще бѣде тогава съ тебе? А ако бы ты послужилъ и поработилъ толкова, колко-то съмь свръшилъ авъ прѣвъ живота си, ты не бы сѣдѣлъ сега да ся присмивашъ безразсѣдно надъ мене.“

Тогасъ малко-то дѣтя, поражено отъ умыслны-ты думы на стареца, познало погрѣшкѣ-тѣ си, почървенѣло отъ срамъ, па оттрѣчяло, та ся охванѣло о стареца и отъ все сръдце просило отъ него прощеніе.

Старецъ-тъ го прѣгърнулъ и казалъ му: ты, доброе дѣтя, познаваш погрѣшкѣ-тѣ си и разкаиваш ся; нѣ още еднажъ не прави това: не смѣй ся надъ стары и безобразны хора, ако искашь да ти даде Богъ да доживѣешь и ты до старость весело и благополучно.

Нъравоученіе.

1. Не смѣй ся никому, колко-то и да былъ той безобразенъ, зашто-то съ това ся смѣешь на неговый Сздатель, кой-то може да направи пакъ тебе още по-безобразенъ.
2. Почитай стары-ты хора, ако искашь и ты да доживѣешь до старость; а дълговрѣменный животъ е отъ вѣчко по-пріятенъ.

ОВЧЯРЪ И КУЧЕТА.

Еднажъ въ зимно врѣмя на единъ овчяръ ся доврѣшила храна-та, та нѣмалъ съ что да исхрани свои-ты пастири, нѣ хватилъ да имъ коли отъ стадо-то си. Той искралъ прьво козы-ты, а като нестигнулъ тыи, зель да коли и овцы-ты. Най-сѣтъв като искралъ и овцы-ты, а зима-та още не минува, той наченѣлъ да коли и

магарета-та. Кучета-та, като видѣли това нѣчто, рѣкы помежду си: ей братія! бѣгайте да бѣгамы, додѣ не е дошьль рядъ и до насъ.

Нъравоученіе.

1. Не трѣбва да чякамы, да ни дойде зло-то до главѣ-тѣ, та тогасъ да ся учимъ; нѣ трѣбва да зимамы примѣръ отъ страданія-та на другы-ты, та изнапрѣди да го прѣдвиждамы и да избѣгвамъ отъ него.
2. Додѣ смы здрави, трѣбва да пазимъ да ся не разболѣемъ; додѣ смы млади да ся приготвимъ, что-то ще ни е потрѣбно за старость; и додѣ ны обычатъ и почитать хора-та, да ся пазимъ да бѣдемъ честни и исправни.
3. Отдалѣчь трѣбва да прѣдвиждамы примкы-ты, что ни готвятъ наши-ти недоброжелатели, та така да можемъ да избѣгвамъ зло-то, додѣ още не ни е дошло до главѣ-тѣ.

ЖЯБА И ОРЕЛЪ.

Една жяба ся помолила на орела да ѣ научи да врѣчи, а той ѣ казалъ, какво това не може да бѣде, зашто-то нѣма крыла. Нѣтя непослушала ноговы-ты умны свѣты, а още повече му ся молла. Тогасъ орелъ-тъ ѣ зель, вознесълъ ѣ до облацы-ты и пустилъ ѣ, та паднѣла врѣху камъни-ты и смазала ся.

Нъравоученіе.

1. Онѣя дѣтца, кои-то не слушаютъ умны-ты свѣты на свои-ты родители, учителя и на по-разумны-ты отъ тѣхъ, чьето имъ дохождатъ до главѣ-тѣ такыва злны, както на жлбѣ-тѣ.

ЖЕНА И КОКОШКА.

Една вдовица жена имала кокошкѣ, коя-то ѣ сносила великой день по едно яйце. Жена-та си помыслила, че ако бы да дава на кокошкѣ-тѣ по по-вече яченикъ, тя ще снесе по двѣ яйца на день, и така начнѣла да ѣ храни по-много; нѣ кокошка-та като затлѣстѣла, немогла нито по едно яйце да ѣ снесе на день.

Нъравоученіе.

1. Не трѣбва да искамы много-то, кога-то видимъ, че покрай това можемъ да изгубимъ и малко-то.

Взаимноучителны Таблицы издавать ся отъ книжницѣ-тѣ на Хр. Данова и Сѣдр. у Пловдивъ 1862.

ТАБЛИЦА 20.

НЪРАВОУЧИТЕЛНЫ НАСТАВЛЕНІЯ.

Говори всякога истинъ-тъ!

Не лъжи, зашто-то чловѣка можешъ излъга, нъ Бога никога.

Лъжливый само това спечяла, да го невѣрвать и кога говори истинъ-тъ.

Не лъжи никога, па было и за подсмивкѣ, зашто-то злѣ навывквашъ и ся повреждавашъ.

Слушай много, а говори малко.

Кой-то говори много, той чясто говори и што-то не трѣбва и што-то не познава добръ.

Нѣка да не прика языкъ-тъ ти по-наурѣди отъ ума ти; кога-то щешъ да говоришь за нѣчто прѣвъ прѣмысли, па тогава говори.

Что-то не познавашъ добръ, нито да хвалишь нито да коришь.

По-добръ е да си мълчишь, а не да говоришь несмысленны нѣчта.

На лъжъ-тъ дѣно-то е много плитко.

Обычай всякога истинъ-тъ, та да ти обичать и твои-ти родители и учители: зашто-то това дѣте, кое-то обича да говори всякога истинъ-тъ, то е най-прѣкрасно Божіе създаніе и него обичать всички хора.

Кой-то признава погрѣшкѣ-тъ си, половина-та му ся прощава.

Не навиждай зло-то!

Кой-то прави зло, нѣка ся ненадѣя на добро. Отбѣгвай отъ лоши работы и не навиждай зло-то.

Отъ скривши разговоры бѣгай далѣчъ.

Отбѣгвай отъ разговоры-ты на лоши-ты дѣтца, зашто-то лоши-ты разговоры вредять добры-ты нѣравы.

Подражлявай добры-ты и прилѣжательны-ты ученицы, а отбѣгвай отъ лоши-ты и безчинны-ты.

Не събирай ся съ бездѣлны и крамолны чловѣци, зашто-то отъ тѣхъ ничто нѣма да научишь.

Не ся дружи съ развратны дружина.

Съ каквы-то ся събирашь и ты такъвъ щешъ станешъ,

Не смѣвай ся въ чюжды работы, та да бѣдешъ миренъ.

Не връщай зло за зло!

Кой-то удари тебе съ камъкъ, — ты него съ хлѣбъ.

Прощавай ономува, кой-то тя е увредилъ, а самъ не увреждай никого.

Прощавай на другы-ты, ако щешъ и тебѣ да прости Богъ.

Не бѣди расточителенъ, нъ поспѣстивай, ако искашь да нѣмашъ нуждѣ отъ никого.

Не хвърляй хлѣба на земъ-тъ; ако ты имашъ много, намирать ся чловѣци, кои-то го нѣмать.

Кой-то не поспѣстива, той скоро осыромашява.

Не кради, чюждо не зимай!

Не докачай чюжды нѣчта, было едно перо или еднѣ малкѣ часть отъ книжкѣ, зашто-то съ това злѣ навывквашъ и ся обръщашъ на нѣголъмы, та най-сѣтнѣ дакарвашъ пагубъ-тъ си.

Не завиждай на другы-ты!

Зависть-та сама себе си яде.

Кой-то конае ямъ на другыго, самъ пада въ неѣ.

Никому незавиждай а всякому желай добро-то.

Кога-то нѣкой тя надмине въ нѣчто, не му завиждай, нъ труди ся да го стигнешъ.

Не присмивай ся никому!

Не присмивай ся на хромы-ты (сакаты-ты), зашто-то и тѣ съ Божіе създаніе, а случило имъ ся да ся родить такыва.

Не присмивай ся на стары-ты хора, зашто-то и ты щешъ остарѣешъ.

Что-то съ за тѣло-то добры-ты ястїя, това съ за душъ-тъ добры-ты работы; нѣма добро безъ чистѣ душъ; вѣнчко друго оставя насъ, кога-то умрѣмъ, а само что-то смы си набавили за нашъ-тъ душъ, то ны испраца и отвѣдъ гроба, у животь вѣчный.

Взаимноучителны Таблицы издавать ся отъ книжницѣ-тъ на Хр. Данова и Сѣдр. у Пловдивъ 1862.

ТАБЛИЦА 19.

НЪБРАВОУЧИТЕЛНЫ НАСТАВЛЕНІЯ.

Основа на всякъ мъдрость е страхъ отъ Бога.

Кой-то има страхъ отъ Бога и прави добро, той ся небогъ отъ никого.

Обычай Бога отъ всякъ-тъ ся душь и отъ всичко-то сръдце и испълнявай Неговы-ты заповѣди, ако искашь да въсприймешъ земны добрини и небесный рай.

Не кльни ся; не приймай Божіе-то имя напрасдно.

Почитай родители-ты си, т. е. бащъ си и майкъ си. Покорявай имъ ся и слушай тѣхны-ты умны съвѣты, та да тя благословятъ да бѣдешъ добръ и да поживѣешь много.

Кой-то обычя и слуша родители-ты си, Богъ го благославя и чловѣци-ти го обычать и почитать.

Почитай стары-ты и разумны-ты хора, а по-малкы-ты отъ тебе обычай, както себе си.

Отдавай приличнѣ-тъ почетъ на учителя-ты си и слушай тѣхны-ты мъдры съвѣты, ако искашь да поживѣешь благополучно на тоя свѣтъ.

Непослушливы-ты и безчинны-ты дѣтца, о-свѣнь дѣто не съ прокопсаля, нъ и много наказанія пріяхъ.

Бѣди добръ камъ всякого!

Обычай подобны-ты си, да обычать и тѣ тебе.

Что-то не щешъ да ти правятъ други-ты, не прави го и ты тѣмъ, а что-то желашъ да ти правятъ други-ты, прави го и ты тѣмъ.

Пазь на себе си; кой-то пазь на себе си, той никогда не говори неприличны думы, нито прави лоши работы.

Обычай великаго добро-то и праведно-то.

Прави добро да намѣришь добро, а не прави зло никому, да неправи и другъ тебѣ зло, зашто-то, спорядъ пословицѣ-тъ: что-то по-сѣешь, това щешъ и да пожънешъ.

Не прѣзирай по-долны-ты за да ся не прѣврѣшь и ты отъ по-голѣмы-ты си като неучень и неразумень.

Прави добро, на ся не кай!

Обычай добродѣтель-тъ, и отбѣгвай отъ лосевинѣ-тъ.

Не прѣзирай сыромаха и бѣдня, нъ помагай му колко-то и съ что-то можешъ.

По-добръ е да правишь добро, а не да говоришь добро.

Помагай великому и угаждай на всякы добры чловѣцы.

Не укорявай сыромасы-ты; помагай на волны-ты; слѣпы-ты оправай; паднѣлыя двигни и сыромаха помылай.

Ако бѣдемъ чловѣколюбиви, то и хора-та щать ны обычать.

Бѣди благодарень!

Бѣди признателень на благодартели-ты си. Что-то си заелъ, върни го; что-то си обѣщаль, испълни го; что-то си добыль въ даръ, бѣди за него благодарень.

Умѣрявай желанія-та си, ако искашь да бѣдешъ благодарень прѣзь вечный си животъ.

По-добръ е сухъ хлѣбъ съ сладкы разговоры, а не многоразличны ястія съ горчивы слъзы.

Бѣди трудолюбивъ!

Безъ работъ не остаай.

Въ уроцы-ты си бѣди внимателень, въ училище-то прилѣжателень и благочинень.

Не е срамота за едно дѣте, кога-то нѣчто не знае, нъ е срамота, кога-то ничто не научи.

Кой-то има наукъ, той никогда не псада.

Что-то научимъ въ млады-ты си години, това остая у насъ до старость.

Не трѣбва да сѣдимъ празны, ако и да нѣмамы потрѣбъ отъ работане, нъ да радимъ за да ползуваме и други-ты.

Кой-то спечяли въ младость, той ся не плаче въ старость.

Работи така, като че щешъ живѣешь вѣчно, а живѣй така, като че на всякой часъ може да умрѣшь.

Испълнявай длѣжности-ты си, таа что-то ще да става.

Не лѣни ся, не отлагай!

Врѣмя-то е драгоцѣнно; не трѣбва да го минуваме безъ ползъ.

Что-то можешъ да сврѣшишь днесь, не оставай го за утрѣ, зашто-то незнаешъ, что ти носи утрѣшний день.

Безъ мъкъ нѣма наука.

Прилѣжаніе-то побѣждава всякы мъчнотѣи и води чловѣка въ благополучень пакъ.

На прилѣжателный ученикъ всячко е лесно, а на лѣнивыиъ всичко е мъчно.

Изгубено-то врѣмя никогда ся невръща.

Голѣмо богатство е единъ истыненъ пріятель.

За вѣрны пріятелы имай не оныя, кои-то похвалявать това, что-то говоришь и правишь, нъ оныя, что обличявать погрѣшкы-ты ти.

Взаимоучителны Таблицы издавать ся отъ книжницѣ-тъ на Хр. Данова и Сѣдр. у Пловдивъ 1862.

ТАБЛИЦА 13.

Български народни имена отъ мъжскій родъ.

БЛА-ГОЙ	ДРА-ГОЙ	ЖИВ-КО	ЗДРАВ-КО	БОЙ-ЧЕ *)	КОЙ-ЧЕ
ВЕ-ЛЕ	КО-ЛЕ	ГАН-ЧЕ	ПАН-ЧЕ	СРЕ-БРЕ	ДО-БРЕ
БО-ЖИЛЪ	СТО-ИЛЪ	ДРА-ГУЛЪ	РА-ДУЛЪ	ЦВѢТ-КО	РАД-КО
ПЕН-ЧЕ	НЕН-ЧЕ	ПЯТ-КО	НЕД-КО	НА-ЧЕ	РА-ЧЕ
СЛАВ-ЧЕ	СТАН-ЧЕ	РАЙ-ЧИНЪ	ДОЙ-ЧИНЪ	ВЕЛ-КО	ДЪЛ-КО
ЗЛА-ТИЛЪ	МОМ-ЧИЛЪ	БОЙ-КО	МИР-КО	СТА-НОЙ	РАДОЙ
РАЙ-НО	ВОЙ-НО	РА-ДУЛЪ	ДРА-ГУЛЪ	РА-ДАНЪ	ЗЛА-ТАНЪ
БОГ-ДАНЪ	ПРО-ДАНЪ	РАЙ-КО	БРАЙ-КО	ДРА-ГАНЪ	ЦВѢ-ТАНЪ
ВЛА-ДИ-МИРЪ		СТРА-ШИ-МИРЪ,		СТА-НИ-СЛАВЪ	ВО-И-СЛАВЪ
СВЯ-ТО-СЛАВЪ		РА-ДО-СЛАВЪ		РА-ДО-МИРЪ	ЛЮ-БО-МИРЪ

Имена отъ женскій родъ.

БО-НА	ДО-НА	ЦВѢ-ТА	ЗЛА-ТА	ПЕ-НА	НЕ-НА	МИ-НА	ТИ-НА
ДОЙ-КА	РАЙ-КА	ПЯТ-КА	СЛАВ-КА	СТОЙ-КА	БОЙ-КА	НЕ-ШЯ	ДЕШЯ
НО-КА	ЦО-НА	ВЫ-ШЯ	РУ-ЖЯ	НЕ-ДА	РА-ДА	МАР-ГА	ЗДРАВ-КА
РАД-КА	МИЛ-КА	СТАН-КА	НЕН-КА	ЛАЛ-КА	ЦАН-КА	ГА-НА	АН-НА
МИ-ЛИ-ЦА	ЛЮ-БИ-ЦА	ДРА-ГА-НА	СТО-Я-НА	КА-ЛИН-КА	МА-ЛИН-КА		
МА-РІ-Я	МИ-ЛЕ-НА	Е-ЛЕ-НА	БОГ-ДА-НА	НЕ-ДЪЛ-КА	НЕ-ВЪН-КА		

Имена на во-главы градове, рѣки и планины во Българіѣ.

ЦА-РИ-ГРАДЪ	Е-ДРЕ-НЕ	ПЛОВ-ДИВЪ	ПА-ЗАР-ДЖИКЪ	СА-МО-КОВЪ	СО-ФІ-Я
НИШЪ	ВИД-ДИНЪ	ВРАТ-ЦА	ПЛЪ-ВЕНЪ	ЛО-ВЕЧЪ	СВИ-ЩОВЪ
ТЪР-НО-ВО	РУС-ЧУКЪ	СИ-ЛИ-СТРА	ТУЛ-ЧЯ	ВАР-НА	ШЮ-МЕНЪ
ДЖУ-МА-Я	ПРЪ-СЛАВЪ	СЛИ-ВЕНЪ	ЯМ-БОЛЪ	КАР-НО-БАТЪ	А-ХІ-Я-ЛЪ
КА-ЗАН-ЛХІГЪ	ЖЕ-ЛЪЗ-НИГЪ	ЧЕР-ПАНЪ	ХАС-КО-ВО	ДУ-ВНИ-ЦА	КЮ-СТЕН-ДИЛЪ
СКО-ШЕ	ВЕ-ЛЕСЪ	ВРА-НЯ	ЛЪ-СКО-ВЕЦЪ	БЫ-ТО-ЛЯ	О-ХРИ-ДЪ
СТРУ-ГА	СТРУ-МИ-ЦА	СО-ЛУНЪ	РАЗ-ЛОГЪ	НЕ-ВРО-КОПЪ	СЕ-РЕЗЪ
Е-НИ-ДЖЕ	КА-ВА-ЛА	ГЕ-ЛИ-БОЛЪ	ДИ-МО-ТИГЪ	ТЕ-КИР-ДАГЪ	ЧОР-ЛЕ
ДУ-НАВЪ	ИСКРЪ	ВИДЪ	ОСМЪ	ЯН-ТРА	ЛО-МЕЦЪ
ТИ-ЧЯ	МА-РИ-ЦА	ТУН-ДЖЯ	АР-ДА	СТРУ-МА	ВАР-ДАРЪ
МО-РА-ВА		СТА-РА-ПЛА-НИ-НА	ДО-СПАТЬ	ВИ-ТОШЪ	РЫЛ-ЛА-ПЛА-НИ-НА
ПИ-РИНЪ-ПЛА-НИ-НА	КРЕ-СНА		ШЯРЪ-ПЛА-НИ-НА	ПИНДЪ	СРЪД-НЯ-ГОРА

*) Всички имена, кои-то окончаватъ на *e* показватъ ся на ученицы-ты като да сж писаны съ *ю* (йо); като: бой-че чете ся бой-чю или бой-чю, така и веле = велью или велью; серебре = сребрю или сребрю т. и др.

Взаимноучителны Таблицы издавать ся отъ книжницъ-тх на Хр. Данова и Съдр. у Пловдивъ 1862.